

Latweefch u Awiseß.

Nr. 5. Zettortdeenâ 29tâ Janivar 1842.

Sluddinafchana.

Kad Kursemmes Krohna-grunts-teesa 19tâ November deenâ 1841 ar to Nr. 3153 schai Waldischanas teefai sinnamu darrijusi tahs nolikschanas, to schi irr nospreedusi Krohna muischahm un aprinku pahrluhkotajeem wehrâ likt, lai turplikkam ne buhtu wairs sajukschanas pee schkuhtes sirgu un padwaddu suhtischanas un progonu-naudas fanemschanas, prohti:

- 1) Muischais waldischanahm buhs peekohdinaht, no schi laika ihpaschu grahmata turreht par teem sirgeem kas schkuhtes un padwaddes irr jasuhta, schai grahmatai buhs diwi dallas buht, eesihmeht:
  - a) zik sirgi bes maksas suhtiti;
  - b) zik prett maksu suhtiti, ta ka ta nauda irr peesihmeta klah, kas irr aismaksata.
- 2) Lihds kahdai muischais walla pawehleschana deht schkuhtes sirgu suhtischanas prett progonu naudas maksaschanu irr aislaita, muischais waldischanai par to ruhpigi gahdaht buhs, ka tohs sirgus noliktâ weetâ un noliktâ laitâ nosuhta, tai arri buhs tam zilwекам kas tohs sirgus noliktâ weetâ aisswedd zeddeli lihds doht, kurra muischa eerilkusi waltejas pawehleschanas nummeru un datumu, ta lihds arri kahdam fungam tee schkuhtes sirgi laissi, un zik progonu naudas teem jamaksa.
- 3) Scho zeddeli tas zilweks tam fungam rahda, us kurra prassischani tee sirgi suhtiti, un progonu naudu prettim nehmis winsch brauzejam ieb reiseneekam scho zeddeli kwitzianzes weetâ nodohd; ja brauzejs atfakkahs maksah, tad sirgu weddejam ne buhs prettineekam buht un sirgus eedoht, bet to zeddeli tam buhs pee fewim paglabbaht un muischais waldischanai atdoht, lai schi Krohna-grunts-teefai to zeddeli aissuhtidama par to pahridarrischani schehlojahs.
- 4) Muischais waldischanahm buhs eenahkuschu progonu naudu ihpaschâ us to sataisitâ grahmatai pehz kahrtas farwilt, un kad rehkinuma-gads irr beidsees, tas irr ohtrâ Janwara deenâ katra gadda to eenahkuschu naudu starp wisseem faiinnekeem, zik kahram doht peenahkahs, isdallih.
- 5) Aprinku pahrluhkotajeem buhs, kad tee isbrauz muischais buhschanu pahrmekleht arri schai grahmatai azjis eemest eekschâ, redseht woi pee schkuhtes sirgu suhtischanas un progonu naudas fanemschanas kahda sajukschana naw gaddijusees.

tad Kursemmes Waldischanas teesa nospreedusi: wirspeeminetas Krohna-grunts-teefas nolikschanas wisseem par sinnu un wehrâlikschani eeksch Wahzu un Latweefchu wallodas sluddinaht. Jelgawas pilli tai 19tâ Dezember 1841.

(Nr. 9846.)

Waldischanas-raths Diederichs.

Waldischanas-sekretehrs v. Bölschwing.

J a u n a s s i n n a s.

Treschâ swehtdeena pehz swaigsnes deenas
25ta Janwar mehnesccha deenâ Oschuhkstes zee-
nigu mahzitaju, libds schim Kursemmes basnizas
teefas peesehdetaju un Konsistorialrathu un Zu-
perdentes weetneeku Karl Wilpert, par pa-
leekamu General-Zuperdentu no muhsu schehliga
Keisara un Kunga sawâ swehtâ ammatâ apsti-
prinatu, Jelgawas Wahzu-basnizâ eewedde.
Kursemmes Ziwilguberneers, Kursemmes muisch-
neeku jeb brunneneeku preefschneeks, wissu augstu
un semmaku teefu presidenti un peesehdetaji us
scho swehtu darbu par leezineekem faazinati,
turklaht 3 prahwesti un 9 mahzitaji Kursemmes
Landschaptes namma sapulzinajuschees us Wah-
zu basnizu pulksten 10 no rihta dewahs. Zee-
nings brunneneeku preefschneeks Baron von
Hahn landschaptes namma-sahlâ ar ihseem un
pee firds-eimameem wahrdeem zeenigu General-
Zuperdentu usrunnajis, tohs eeksch saweem rat-
teem nehmis us basnizu aisswedde un winnus
basnizâ eewesdams, wissi zitti weesi teem pakal-
gahje. Jelgawas Wahzu-draudses rihta-mahzi-
tajs Neander spreddiki fazija. Pehz nobeigta
spreddika zeenigs Zuperdenta kungs us altari de-
wahs un tee zitti weesi preefsch altara apstah-
jahs pusbrinki mettuschi. Zuperdentim par lab-
bu rohku stahveja wissi augsti teefu lohzekli un
winneem pa kreisu rohku see atnahkuschi mahzi-
taji. Basnizas teefas sekrechrs nolassija pa-
preefschu to no schehliga Keisara atnahkuschu ap-
stiprinachanas grahamatu, wezzakais basnizas
teefas peesehdetais no muischneeku pusses Zuper-
dentim ar ihseem wahrdeem to no pascha Keisara
atsuhtitu selta krustu pee seltas kehdes peeliktu roh-
kâs eedewe, teem wissu labbklahschamu pee sawu
swehtu ammatu wehledami. Pehz winnu wahr-
deem Skrundes mahzitajs un prawehsts Baum-
bach un Stendenes mahzitajs un prawehsts
Tiling runnas turreja, us wisseem scheem wahr-
deem zeenigs General-Zuperdents atbildeja, pa-
teizibu fazijis teem klahbtuhdameem par winnu
mihlestibu un ustizzibu ar ko tee winnus usneh-
muschi sawâ swehtâ un gruhtâ ammatâ, winni
ar stiprem wahrdeem tohs augstus waldineekus

usrunnaja teem paligâ nahkt sawâ swehtâ am-
matâ, saweem ammatâ beedreem pee firds likke:
kahda gruhta atbildechana teem effoht preefsch
Deewa ta Kunga, un wisseem neween ar mut-
tes wallodu, bet ar jaiku preefschihmi mah-
zibâ dewe pee Deewa un ta Kunga Jesus ar
weenteefigu prahdu un ar mihligu firdi zeeti klah-
tu turretees. Kad swehtâ weetâ wissi bija Dee-
wam pawehlejuschees, tad zeeniga Landschapte
Zuperdentim par gohdu leelu maltiti turreja.

Lai Deews tas firdsschehligais un wissspeshehli-
gais teem wahrdeem dohd swehtigus auglus nest,
ko Oschuhkstes mahzitajs mums dorev dsirdeht,
sawâ dwehsele pakustinahts zaur to garru tahs
pateesibas, mihestibas un spehka. Sakku:
Oschuhkstes mahzitajs, talabb kâ Oschuhkstes
altara weetinâ winna muttes wallodu effam wai-
rak paradduschi dsirdeht un ka ta mihestiba prett
sawu draudsi, kam winni tik ilgeem gaddeem par
gohdu un swehtibu irr kalpojuschi, ta pateiziba
prett Deewu to Kungu kas teem sawâ mahzitaja
ammata ir palihdejis winnu firdi itt ihposchi
us Deewu spehziyi zillaja. Lai winnu firmi
mattini ne dabbohn zittadi kâ ar preeku deenâs
us kappu weetinu aiseet, un lai tahs firsnigas
nopuhschanas ar ko par winneem un par mums
swehtâ altara weetinâ us Deewu nopuhamees
atrohn patikschamu preefsch ta Kunga. Luhds-
tees lassitaji ir Juhs par winneem to Kungu, jo
luhgdamess Deewu par muhsu Luttera tizzibâ
winni swehtu luhgschamu par Jums irr luhgu-
schees. Schi pateiziba un schi mihestibas
dahwana irr masa, ko manna wahja spalwa
winneem sawilkusi, zerreju dsihwojohz zaur ustiz-
zigu paklausischamu sawu pateizibu teem apstipri-
nahz zaur darbeem kamehr, Deews mannim liks
buht appaksch winnu padohma.

W. P.

Rahdas diwi werstes no Jelgawas pilfatas,
pee ta leelzetta, kas us Jaun-Jelgawu wedd,
stahw preebuhweta ta dsimta Neeschu muischa
(Langerwald) kas Frank-Sessawas jaunam zee-
nigam dsimtskungam von Frank peederr, tahs

laideri wakkārā tā 13tā Janwar pulksten sepm̄tōs sahze degt, wissi muischās laudis wehl no-mohdā bijuschī, bet ne tik dauds, kā lohpa spal-winu no breesmigahm ugguns leesmahm bij war-rejuschi isglahbt. No zeeniga kunga lohpeem 26 flauzamas gohwis, 2 wehrschi, 4 telles; mohderneekam 4 gohwis, 3 aitas un 1 s̄irgs wehrtibā 35 rubl. fudr.; un waggarim 1 gohwis un aitas sadegguschi. Ugguns zehlees no wehja luktera, kas meitu-rohkahm bijis ustizzehts pee lohpu raudsishanas; meitas kaut redsejuschas, kā salmi eesahkuschi degt, un ne warrejuschas wairs ugguni nodsehst, isbehguschas no laidara, no leelahm bailehm pahrnemtas, bes kā tahs no ta ugguna ehrbergī fo buhtu sazzijuschas; bet buhs gan farwā pahrbihjuschā launā prahṭā tā dohmajuschas: lai degg! to neweens us mums ne warrehs teift, bet us kuhlejeem, kas pellawas un salmus wedduschi. Bet tas Wissuflaht-buhdamais, kas wissus firschu padohmus pahrmanna, un wissu wedd pee gaismas, kas sleppenibā noteek, arridsan schihs nodohmaschanas at-flahje. Waggare ugguni tad tik bij eeraudsijis, kad zaür beest ar salmeem apkrauteem greesteem un jumtu isschahwees; to warr dohmaht, kā tad jaw fenn papreekschu buhs stalla widdus ar ugguns leesmahm pahrnemts bijis. Ak tee nabagī lohpini!! — Mihli usraugi un mohder-neeki un mihi las mohderes ne dohdeet meitahm, ja weenas paschas suhheet lohpus raudsift ugguni lihds, jo winnas farwā nemahzitā atreebigā prahṭā nej par Juhfu un nej par zeeniga kunga labbumu fo behda. Ne nizzinajeet to pamahzischonu, fo lohpu daktera Aldolphi kungs mohdes-chanas grahmata par wehja lukturi irr pilnigi farakstijis; (Skattees pamahzischana mohderehm §. 61.) tad ne dabbuheet tahdā wihsē behdu assaras raudaht, un arridsan Juhfu zee-nigeem kungeem ne buhs tahda leela skahde ja-zeesch.

* * *

No Virschumuischās.

Seema mums irr stipra bet sneega truhfst arri-mejhā ne warr labbi braukt, un rihta wehjsch

pubsch jaw daschu mehnesti. Gaddam eesah-foht slimmibas un fehrgas rohnahs. Ar lohpu baerribu un ar maist labbaki istifkim ne kā pehrn gaddā, jo meeschi laudim dauds palihds. Kam knappi rudsi.

1841tā gaddā Virschū un Sallas draudse irr dsimmuschi 88 no wihrischkas un 122 no fee-wischkas fahrtas, kohpā 200; winnu starpā 5 pahri dwihnischi, 7 behrni ahrlaulibā, 9 nedshwi peedsimmuschi, 14 no Wahzu draudses; irr mirruschi, 61 no wihrischkas un 66 no fee-wischkas fahrtas, kohpā 127; winnu starpā 9 nedshwi peedsimmuschi, 1 pahri par 80 gadeem, 8 no Wahzu draudses; laulati 47 pahri, winnu starpā 2 pahri Wahzeeschi; pee Deewagalda gahjuschi 2406 no wihrischkas 2976 no feewischkas fahrtas, kohpā 5382; winnu starpā 140 wahzeeschi.

Urri isgahjuschā gruhtā gaddā Deews muhs irr pasargajis no fehrgahm un pee mums 73 wairak peedsimme ne kā nomirre. Pa zittahm draudsehm mirruschu skaitls leelaks ne kā peedsimmuschu skaitls. Par wissa Sehlpils prahwesta aprinka, prohti eeksch 16 draudsehm isgahjuschā gaddā 313 behrni masak peedsimmuschi un 457 zilwei wairak nomirruschi ne 1840tā gaddā.

Lundberg,
Virschū un Sallas draudses mahzitajs un
Sehlpils prahwests.

Teesa fluddin afsch an a s.

Us pawehleschanu tahs Beiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Waldis ic. ic. ic., Kuldigas aprinku teesa sinnam darra, kād Henriette Prewoit sawa bes testamentes leelā Eserē nomirruscha brahla, ta turpat bijuscha zitkahrtiga muischaskunga Heinrich Prewoit atstaatas leetas tā usnehmuſi, kā ta no inventariuma to paturr, kas pehz aismakfateem parra-deem atliktohs, tad wisseem un jebkätram, kas warr peerahdiht kā tam no schihs atstaatas mantas kas prassift nahktohs, schihs farwas prassishanas 16tā Merz deenā schinni gaddā buhs usdoht, ar to peekohdinu, kā tee kas nolikta deenā farwas prassishanas ar peedrigu peerahdischanu ne usdohts ne kluhs wairs peenemti. Tapatt arri wisseem kas nelaikim fo parradā buhtu, farwas parradus schai terminā buhs usdoht,

ja tee ne gribb pehz tohs dubbulti atlihdsinah. To
buhs wehrā likt! Kuldigas aprinka teesa, tas 16tā
Janwar 1842. 3

(S. W.) Aprinku-spreedejs v. Sacken.
(Nr. 94.) C. Günther, sekretehrs.

* * *

Kad pehz Talsenes aprinka teesa spreeduma to man-
tu ta zikkahrtiga Engures Krohna meschakunga weet-
neeka, Kollegien-Registratora Wilhelm Gilbert, ka
tillabb winsch, ka arri winna wezzaki. Titularrath un
Ritter Herrmann Gilbert un lava gaspašcha Emilie
Gilbert, dīsimuse Hafferberg, Engures meschakun-
ga lauschu lahdei Khlam dewuschi, prohti: istabas- un
mahju-leetas, sirgi un gohwis, 26tā Webruar f. g.
Engures meschakunga muischā, no pulksten 10 no riht-
ta, prett kaitamu naudu uhtrupē pahrdohs, tad to
wisseem pirzejeem sinnamu darra. Talsene, 22tā
Janwar 1842. 3

(L. S.) Aprinka sohgis Rummel.
(Nr. 79.) Sekretehrs W. Attelmayer.

* * *

Us pawehleschanu tafs Beiserifkas Majesteetes,
ta Patvaldineeka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
tohp no Lambertumuischas pagasta teesas wissi tee,
kam kahdas taifnas parradu prasschanas buhtu pee

(Ar peelikumu: registers par pehrnaju Awischu gadda gahjumu.)

Naudas, labbibas un prezzi tirgus us plazzi. Rihgā, tannī 19tā Janwar 1842.

Sudraba naudā.	Rb.	Kp.
i. jauns dahlderis . . . . . geldeja	i	33
i puhrs rudsu . . . . . tappe maksahts ar	i	70
i — kweeschu	3	—
i — meeschu	i	25
i — meeschu = putraimu	i	80
i — aušu	—	75
i — kweeschu = miltu	4	—
i — bihdeletu rudsu = miltu	2	50
i — rupju rudsu = miltu	i	70
i — sīnu	i	60
i — linnu = sehklas	2	50
i — kannepu = sehklas	i	50
i — limineau	5	—

Sudraba naudā.	Rb.	Kp.
i poħds kannepu . . . . . tappe maksahts ar	i	—
i — linnu labbakas surtes	i	80
i — fluktakas surtes	i	60
i — tabaka	—	65
i — dseſses	—	75
i — sveesta	2	50
i — muzzza filku, preeschu muzzā	7	50
i — — wiħfchnu muzzā	7	75
i — forkanas saħls	7	—
i — rupjas leddainas saħls	6	—
i — rupjas baltas saħls	4	40
i — smalkas saħls	4	—

Bri h w d r i k k e h t.

No juhmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas=rahts A. Weitler.